

Міжнародний гуманітарний університет
Кафедра готельно-ресторанного та туристичного бізнесу

М Е Т О Д И Ч Н І В К А З І В К И

до виконання практичних робіт
з курсу

ОРГАНІЗАЦІЯ КОМАНДНОЇ РОБОТИ

для студентів, які навчаються за спеціальністю 181 «Харчові технології»
освітньої програми «Ресторанні технології»
СВО «Бакалавр» денної та заочної форм навчання

Одеса-2024

МГУ

УДК: 005.96

Методичні вказівки до виконання практичних робіт з дисципліни «Організація командної роботи» для студентів, які навчаються за спеціальністю 181 «Харчові технології» освітньої програми «Ресторанні технології» СВО «Бакалавр» денної та заочної форм навчання / Д.О. Харенко. Одеса: МГУ, 2024. 14 с.

Укладач:

Д.О. Харенко, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри готельно-ресторанного і туристичного бізнесу, Міжнародний гуманітарний університет.

Рецензент:

Е.С. Федосова, кандидат технічних наук, доцент кафедри готельно-ресторанного бізнесу, Одеський національний технологічний університет.

Рекомендовано до друку рішенням Вченої Ради
Міжнародного гуманітарного університету
(протокол № 1 від 31.08.2024)

Опис навчальної дисципліни

Завдання дисципліни «Організація командної роботи» - надати знання щодо сутності командної роботи, лідерства, навичок та вмінь обирати дієві методи та прийоми управлінського впливу в умовах невизначеності та ризику; забезпечення вміння визначати свій стиль лідерства (керівництва), формування системного уявлення щодо команди та командо творення; оволодіння знаннями щодо механізму формування команди та процесів внутрішньої динаміки команди під час переходу від одного етапу розвитку до іншого; набуття навичок взаємодії та командної роботи; забезпечення вміння визначати сфери спільних інтересів та цінності для побудови ефективного партнерства, здійснювати оцінку ділових партнерів, здійснювати ділові переговори з урахуванням етичних вимог; формування навичок професійної комунікації й аргументованого дискутування з питань бізнесу, партнерства та командо творення, робити прогнози щодо їх розвитку.

Метою навчальної дисципліни є надання студентам цілісної й логічно послідовної системи знань щодо використання принципів, типів, інструментів забезпечення налагодженої роботи в команді та тривалого ділового партнерства у майбутній професійній діяльності, ознайомити із розвитком науки командо утворення, принципами, функціями, методами та механізмами управління підлеглими в умовах функціонування підприємств.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми технічного і технологічного характеру, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у виробничих умовах підприємств харчової промисловості та ресторанного господарства та у процесі навчання, що передбачає застосування теоретичних основ та методів харчових технологій.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 3. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК 5. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 7. Здатність працювати в команді.

Спеціальні компетентності

СК 11. Здатність розробляти та впроваджувати ефективні методи організації праці, нести відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб.

СК 14. Здатність застосовувати інформаційні технології в управлінні підприємствами харчової промисловості та ресторанного бізнесу.

Навчальна дисципліна забезпечує досягнення **програмних результатів навчання (РН)**, передбачених освітньою програмою:

ПРН 15. Впроваджувати сучасні системи менеджменту підприємства.

ПРН 19. Підвищувати ефективність роботи шляхом поєднання самостійної та командної роботи.

ПРН 22. Здійснювати ділові комунікації у професійній сфері українською та іноземною мовами.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання:

- Основи командної роботи, її визначення, принципи та ключові характеристики.
- Теоретичні моделі формування команди (Такман, Белбін).
- Основні стилі лідерства та їх вплив на командну ефективність.
- Техніки комунікації, включаючи активне слухання та зворотний зв'язок.

- Теорії мотивації та методи підвищення залученості команди.

Уміння:

- Аналізувати та оцінювати ефективність командної роботи.
- Формувати та розвивати команди на основі наукових підходів.
- Використовувати різні стилі лідерства залежно від ситуації.
- Ефективно комунікувати в команді, використовуючи вербальні та невербальні методи.
- Застосовувати мотиваційні підходи для покращення залученості команди.

Навички:

- Організація та ефективне управління командною роботою.
- Впровадження сучасних методик лідерства та управління персоналом.
- Використання цифрових платформ для спільної роботи (Trello, Slack, Google Drive тощо).
- Створення та підтримка мотиваційної системи у команді.
- Використання технік креативності та інноваційного мислення.

Тема 1. Основи командної роботи

Мета:

Формування у студентів розуміння сутності командної роботи, її переваг та особливостей функціонування в професійному середовищі. Ознайомлення з ключовими характеристиками ефективної команди, аналіз її відмінностей від групової діяльності, дослідження основних етапів формування команди та чинників, що впливають на командну динаміку.

Завдання:

Ознайомитися з науковими підходами до визначення поняття «команда», з'ясувати основні характеристики ефективної командної взаємодії та її відмінності від групової діяльності. Дослідити етапи формування команди, визначити психологічні та організаційні фактори, що сприяють або перешкоджають її продуктивності.

Провести аналітичне дослідження, що включає створення порівняльної таблиці характеристик групи та команди, оцінку рівня взаємодії, рівня відповідальності та ефективності прийняття рішень. Виявити ключові труднощі у командній роботі шляхом опитування або аналізу конкретних кейсів. Сформулювати рекомендації щодо підвищення ефективності командної діяльності, включаючи методи покращення комунікації та стратегічного планування роботи команди.

Теми для доповідей:

1. Відмінності між груповою та командною роботою.
2. Ключові характеристики ефективної команди.
3. Етапи формування команди та їхній вплив на продуктивність.
4. Психологічні аспекти командної взаємодії.
5. Методи оцінки ефективності командної роботи.

Тема 2. Формування та розвиток команди

Мета:

Ознайомлення студентів із процесами формування команди, вивчення ключових етапів її розвитку, аналіз факторів, що впливають на ефективність командної взаємодії. Дослідження ролей у команді за методологією Белбіна, а також моделей розвитку команди, зокрема моделі Брюса Такмана.

Завдання:

Визначити основні етапи формування команди, їхні особливості та типові труднощі на кожному з них. Ознайомитися з моделлю командної динаміки Брюса Такмана, що включає стадії створення, конфлікту, нормування, виконання та завершення. Проаналізувати розподіл ролей у команді за методикою Белбіна та їхній вплив на ефективність взаємодії. Провести самооцінку власних командних

навичок та визначити власну роль у груповій роботі.

Розробити план формування команди для конкретного проєкту, передбачивши склад групи, потенційні виклики та методи їх подолання. Визначити механізми підтримки команди на кожному етапі її розвитку та сформулювати пропозиції щодо підвищення її продуктивності.

Теми для доповідей:

1. Етапи формування команди за моделлю Брюса Такмана.
2. Ролі в команді за Белбіним та їхній вплив на ефективність роботи.
3. Проблеми та виклики на різних етапах розвитку команди.
4. Методи підвищення згуртованості команди.
5. Досвід успішного командоутворення в міжнародних компаніях.

Тема 3. Лідерство в команді

Мета:

Формування у студентів розуміння ролі лідера в команді, ознайомлення з основними стилями лідерства, аналіз їхнього впливу на продуктивність колективу. Дослідження особистісних характеристик ефективного лідера та факторів, що визначають його успішність у керуванні командою.

Завдання:

Ознайомитися з основними теоріями лідерства, зокрема трансформаційним, транзакційним і ситуаційним підходами. Визначити переваги та недоліки різних стилів лідерства в контексті командної роботи. Проаналізувати роль емоційного інтелекту в управлінні командою та прийнятті рішень.

Провести самооцінку власних лідерських якостей та визначити індивідуальний стиль керівництва. На основі аналізу реальних кейсів дослідити вплив лідерства на ефективність команди та рівень довіри між її членами. Запропонувати рекомендації щодо розвитку лідерських навичок і механізмів мотивації команди.

Теми для доповідей:

1. Основні стилі лідерства та їхнє застосування в управлінні командами.
2. Вплив лідерства на мотивацію та продуктивність команди.
3. Роль емоційного інтелекту у лідерстві.
4. Методи розвитку лідерських навичок у молодих фахівців.
5. Приклади ефективного лідерства у світових компаніях.

Тема 4. Комунікація в команді

Мета:

Ознайомлення студентів із принципами ефективної комунікації в команді, аналіз бар'єрів, що заважають продуктивній взаємодії, та визначення методів їх подолання. Дослідження вербальних, невербальних і письмових форм комунікації та їхнього впливу на ефективність командної роботи.

Завдання:

Визначити основні типи комунікації та їхню роль у командній взаємодії.

Ознайомитися з методами активного слухання, зворотного зв'язку та стратегіями уникнення конфліктів у процесі командної роботи. Дослідити вплив комунікаційної культури на якість взаємодії в колективі.

Провести аналіз реальних кейсів, пов'язаних із проблемами комунікації в командах, та розробити рекомендації щодо їх подолання. Визначити ключові аспекти ефективного зворотного зв'язку та його значення для командної продуктивності.

Теми для доповідей:

1. Типи комунікації в команді та їхнє значення.
2. Методи активного слухання у командній взаємодії.
3. Бар'єри комунікації та шляхи їх подолання.
4. Зворотний зв'язок як інструмент підвищення продуктивності команди.
5. Використання цифрових технологій для покращення комунікації в команді.

Тема 5. Мотивація та залученість команди**Мета:**

Ознайомлення студентів із теоріями мотивації та їхнім застосуванням у командній роботі. Аналіз внутрішніх і зовнішніх факторів мотивації, визначення методів стимулювання учасників команди та формування культури залученості.

Завдання:

Вивчити основні теорії мотивації (піраміда Маслоу, теорія двох факторів Герцберга, теорія очікувань Врума) та їхню роль у командній роботі. Проаналізувати способи нематеріального стимулювання та вплив визнання, підтримки й автономії на залученість працівників.

Розробити мотиваційну систему для команди в обраній сфері діяльності. Провести дослідження успішних практик стимулювання та визначити, які методи найефективніше впливають на продуктивність колективу. Запропонувати рекомендації щодо підвищення рівня залученості команди.

Теми для доповідей:

1. Основні теорії мотивації та їх застосування у командній роботі.
2. Внутрішня та зовнішня мотивація: ключові відмінності.
3. Вплив визнання та похвали на продуктивність команди.
4. Як створити ефективну систему мотивації в компанії.
5. Інноваційні мотиваційні стратегії у світових компаніях.

Тема 6. Делегування та розподіл обов'язків**Мета:**

Формування у студентів розуміння принципів делегування, ефективного розподілу обов'язків у команді, а також їхнього впливу на продуктивність і відповідальність членів команди. Ознайомлення з методами управління робочим навантаженням, визначення оптимального рівня автономії працівників та аналіз основних бар'єрів у процесі делегування.

Завдання:

Ознайомитися з принципами ефективного делегування завдань, його значенням для розвитку команди та продуктивності роботи. Проаналізувати основні методи розподілу обов'язків і відповідальності в колективі. Дослідити бар'єри, що заважають успішному делегуванню, та шляхи їх подолання.

Розробити матрицю розподілу завдань для команди, що працює над певним проєктом. Оцінити ефективність різних підходів до делегування на основі аналізу реальних кейсів. Сформулювати рекомендації для керівників щодо впровадження ефективного делегування у робочий процес.

Теми для доповідей:

1. Принципи ефективного делегування та їх значення для команди.
2. Методи розподілу обов'язків у команді.
3. Бар'єри у процесі делегування та шляхи їх подолання.
4. Вплив делегування на мотивацію та ефективність роботи.
5. Приклади успішного делегування у відомих компаніях.

Тема 7. Прийняття рішень у команді**Мета:**

Розвиток навичок аналізу та вибору оптимальних методів прийняття рішень у командному середовищі. Ознайомлення з основними підходами до прийняття рішень, аналіз їхньої ефективності, виявлення ризиків групового мислення та

способів їх уникнення.

Завдання:

Визначити основні методи прийняття рішень у команді, такі як консенсус, голосування, делегування, аналітичний підхід. Ознайомитися з факторами, що впливають на якість командних рішень, та способами їхнього покращення.

Проаналізувати ризики, пов'язані з груповим мисленням, і розробити стратегії для уникнення його негативного впливу. Створити сценарій ухвалення командного рішення щодо розробки або покращення продукту, оцінити ефективність застосованих методів.

Теми для доповідей:

1. Основні методи прийняття рішень у команді.
2. Вплив групової динаміки на процес ухвалення рішень.
3. Як уникнути групового мислення у команді.
4. Аналіз ризиків у процесі ухвалення командних рішень.
5. Приклади ефективних рішень, прийнятих у великих корпораціях.

Тема 8. Креативність та інновації в командній роботі

Мета:

Ознайомлення студентів із принципами розвитку креативності та впровадження інновацій у командному середовищі. Аналіз методів стимулювання творчого мислення, розгляд факторів, що сприяють або заважають генерації нових ідей у колективі.

Завдання:

Вивчити основні методи стимулювання креативного мислення, зокрема мозковий штурм, метод SCAMPER, дизайн-мислення. Дослідити, як командна взаємодія впливає на інноваційний потенціал організації.

Розробити план впровадження інноваційного проєкту, визначити ключові перешкоди та можливі способи їх подолання. Проаналізувати кейси успішного використання креативних стратегій у відомих компаніях.

Теми для доповідей:

1. Методи стимулювання креативного мислення в команді.
2. Вплив корпоративної культури на рівень інновацій.
3. Як подолати бар'єри для генерації нових ідей.
4. Використання креативних підходів у бізнесі.
5. Досвід впровадження інновацій у міжнародних компаніях.

Тема 9. Використання цифрових інструментів для командної роботи

Мета:

Дослідження сучасних цифрових платформ для координації та управління командною роботою. Вивчення можливостей використання онлайн-інструментів для ефективної взаємодії, організації завдань та обміну інформацією.

Завдання:

Ознайомитися з популярними цифровими платформами для командної взаємодії (Trello, Asana, Slack, Zoom, Google Drive), їх перевагами та недоліками. Дослідити виклики кібербезпеки та стратегії їх подолання.

Проаналізувати ефективність віддаленої командної роботи та розробити рекомендації щодо впровадження цифрових технологій у робочі процеси компанії.

Теми для доповідей:

1. Огляд цифрових платформ для командної роботи.
2. Вплив онлайн-інструментів на ефективність командної комунікації.
3. Виклики кібербезпеки у використанні цифрових інструментів.
4. Досвід впровадження онлайн-технологій у великих компаніях.
5. Як забезпечити продуктивність віртуальних команд.

Тема 10. Оцінка ефективності командної роботи**Мета:**

Ознайомлення студентів із ключовими показниками продуктивності командної роботи. Аналіз методів оцінки ефективності команди та стратегій покращення її роботи.

Завдання:

Визначити основні КРІ (ключові показники ефективності) команди та методи їхнього застосування. Дослідити роль зворотного зв'язку у процесі вдосконалення командної взаємодії.

Розробити анкету для оцінки продуктивності команди та визначити критерії її ефективності. Проаналізувати кейси застосування різних стратегій оцінки роботи команди у бізнесі.

Теми для доповідей:

1. КРІ для оцінки роботи команди.
2. Методи аналізу командної ефективності.
3. Як покращити продуктивність команди.
4. Роль зворотного зв'язку у підвищенні ефективності.
5. Приклади успішних стратегій оцінки командної роботи.

Тема 11. Управління конфліктами в команді

Мета:

Формування у студентів розуміння причин виникнення конфліктів у командній роботі, вивчення основних методів їх попередження та ефективного вирішення. Ознайомлення з техніками управління конфліктами, визначення їхнього впливу на динаміку роботи команди.

Завдання:

Ознайомитися з основними причинами конфліктів у команді та їх типологією. Дослідити методи запобігання конфліктам та стратегії їх вирішення. Вивчити роль емоційного інтелекту та комунікативних навичок у процесі управління конфліктами.

Проаналізувати кейси вирішення конфліктних ситуацій у командах та запропонувати алгоритм дій для їх ефективного врегулювання. Розробити модель реагування на конфлікт у команді, враховуючи психологічні аспекти взаємодії.

Теми для доповідей:

1. Основні причини конфліктів у командах.
2. Методи запобігання конфліктним ситуаціям у колективі.
3. Техніки ефективного управління конфліктами.
4. Вплив емоційного інтелекту на процес врегулювання конфліктів.
5. Аналіз успішних кейсів вирішення конфліктів у бізнесі.

Тема 12. Емоційний інтелект та психологія командної роботи

Мета:

Ознайомлення студентів із поняттям емоційного інтелекту та його роллю у командній роботі. Дослідження психологічних аспектів взаємодії між членами команди, вивчення способів розвитку емоційної компетентності для покращення командної взаємодії.

Завдання:

Визначити основні компоненти емоційного інтелекту та його вплив на ефективність командної роботи. Дослідити методи розвитку емоційної компетентності, управління емоціями та формування здорового психологічного клімату в команді.

Проаналізувати реальні кейси командної роботи з точки зору емоційного інтелекту. Запропонувати стратегії розвитку емоційної стійкості та навички ефективної комунікації для членів команди.

Теми для доповідей:

1. Емоційний інтелект: поняття, складові та значення у командній роботі.
2. Як розвинути емоційну компетентність для ефективної взаємодії у команді.
3. Методи управління емоціями в робочому середовищі.
4. Вплив емоційного інтелекту на ефективність командних рішень.
5. Приклади компаній, які використовують емоційний інтелект у корпоративній культурі.

Тема 13. Тайм-менеджмент у команді

Мета:

Ознайомлення студентів із принципами ефективного управління часом у командній роботі. Вивчення методик розстановки пріоритетів, організації робочого процесу та уникнення прокрастинації.

Завдання:

Ознайомитися з основними методами тайм-менеджменту (Pomodoro, Eisenhower Matrix, GTD). Визначити принципи розподілу часу в командній роботі, зокрема планування, контроль виконання завдань і запобігання перевантаженню.

Проаналізувати особливості управління часом у різних видах командної діяльності. Запропонувати стратегії підвищення ефективності розподілу завдань та подолання прокрастинації.

Теми для доповідей:

1. Основи тайм-менеджменту в командній роботі.
2. Найефективніші методи управління часом.
3. Як уникати прокрастинації у команді.
4. Використання цифрових інструментів для тайм-менеджменту.
5. Приклади успішного впровадження тайм-менеджменту у бізнесі.

Тема 14. Адаптивність та зміни в командній роботі

Мета:

Формування у студентів розуміння важливості адаптивності у командній роботі, вивчення моделей управління змінами, аналіз основних факторів опору змінам та методів їх подолання.

Завдання:

Ознайомитися з основними моделями управління змінами (Коттера, ADKAR). Дослідити фактори, що впливають на здатність команди адаптуватися до нових умов. Проаналізувати стратегії подолання опору змінам.

Розглянути кейси компаній, які успішно реалізували зміни в командній структурі та організації роботи. Запропонувати методи підвищення гнучкості команд у

сучасному бізнес-середовищі.

Теми для доповідей:

1. Роль адаптивності у командній роботі.
2. Моделі управління змінами: Коттера та ADKAR.
3. Як подолати опір змінам у команді.
4. Кейси успішних трансформацій у бізнесі.
5. Методи підвищення гнучкості команд у сучасних компаніях.

Тема 15. Корпоративна культура та командні цінності

Мета:

Ознайомлення студентів із поняттям корпоративної культури та її впливом на ефективність командної роботи. Дослідження методів формування корпоративних цінностей та їхньої інтеграції у робочий процес.

Завдання:

Визначити ключові принципи корпоративної культури та її вплив на мотивацію та продуктивність команди. Дослідити роль лідерів у формуванні корпоративних цінностей.

Проаналізувати кейси компаній із сильною корпоративною культурою та визначити, які фактори сприяють її успішному розвитку. Запропонувати методи впровадження командних цінностей у робочий процес.

Теми для доповідей:

1. Вплив корпоративної культури на ефективність команди.
2. Методи формування корпоративних цінностей.
3. Як лідери формують культуру компанії.
4. Приклади успішних корпоративних культур у світових компаніях.
5. Зв'язок між корпоративною культурою та мотивацією працівників.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Конспект лекцій з дисципліни «Організація командної роботи» для студентів, які навчаються за спеціальністю 181 «Харчові технології» освітньої програми «Ресторанні технології» СВО «Бакалавр» денної та заочної форм навчання / Д.О. Харенко. Одеса: МГУ, 2024. 19 с.
2. Методичні вказівки до виконання практичних робіт з дисципліни «Організація командної роботи» для студентів, які навчаються за спеціальністю 181 «Харчові технології» освітньої програми «Ресторанні технології» СВО «Бакалавр» денної та заочної форм навчання / Д.О. Харенко. Одеса: МГУ, 2024. 14 с.
3. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Організація командної роботи» для студентів, які навчаються за спеціальністю 181 «Харчові технології» освітньої програми «Ресторанні технології» СВО «Бакалавр» денної та заочної форм навчання / Д.О. Харенко. Одеса: МГУ, 2024. 14 с.
4. Таранюк К. В. Лідерство та команда в публічному управлінні: конспект лекцій. Суми: Сумський державний університет, 2020. 175 с.
5. Орлів М. С. Розвиток лідерського потенціалу керівника сфери державного управління : навчальний посібник. Київ :ДП «НВЦ «Пріоритети», 2017. 40 с. Психологія тимбілдингу: навчальний посібник. Романовський О.Г. та ін. Харків : «Друкарня Мадрид», 2017. 92 с.
6. Управління проектами: навчальний посібник. Довгань Л.Є. та ін. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. 420 с.

Допоміжна

7. Гавриш О.А., Довгань Л.Є., Крейдич І.М., Семенченко Н.В. Технології управління персоналом: монографія. Київ. НТУУ «КПІ імені Ігоря Сікорського», 2017. 528 с.
8. Криворучко О. М., Водолажська Т.О. Управління персоналом підприємства: навчальний посібник. Харків: ХНАДУ, 2016. 200 с.
9. Кобушко Я. В. Формування ефективної команди. Адміністративний менеджмент для магістрів :підручник / за заг. ред. О. М. Теліженка та С. В. Глівенка. Суми : Університетська книга, 2016. С. 339–397.